

Список використаних джерел:

1. Масловська Л.Ц. Синергетичний підхід у становленні регіонального менеджменту. *Регіональна економіка*. 2017. № 4. С. 19-26.
2. Чалий В. Перспективи євроінтеграції України. *Аргументы и факты*. 2017. № 25. С. 6-10.
3. Пріоритети допомоги ЄС Україні: взаємовигідний рух назустріч. URL : http://www.ier.com.ua/ua/publications/regular_products?pid=5989 (дата звернення 02.12.2020).
4. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку. Київ : Знання України, 2015. 498 с.
5. Голіков А.П., Довгаль О.А. Міжнародні економічні відносини : підручник. Харків : ХНУ імені Каразіна, 2015. 464 с.
6. Федоришина О.О. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1103> (дата звернення 30.11.2020).
7. Пироженко О.В. Європейська інтеграція України як проблема економічної діяльності – 2020. URL: <http://www.vkontexte.ru/> (дата звернення 27.11.2020).
8. Мельник А.Ф. Управління розвитком муніципальних утворень: теорія, методологія, практика. Тернопіль : Економічна думка, 2017. 476 с.

Вікторія Іллівна Панасюк,
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
Білоцерківського національного аграрного університету
м. Біла Церква, Україна*

ДОСВІД ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Світова практика розглядає місцевий економічний розвиток (MER) як комплекс інтегрованих заходів, спрямованих на створення чи вдосконалення системи соціально-економічних зв'язків для забезпечення сталого розвитку економіки певної території. Розвиток економіки на місцевому рівні створює умови та генерує ресурси, необхідні для місцевого розвитку в інших сферах. Успішність та динаміка сталого місцевого розвитку визначається широким спектром чинників і умов – від стану муніципальної інфраструктури до якості бізнес-середовища й інвестиційного клімату в регіоні. Проте нині в Україні ще остаточно не сформовано комплексне розуміння сутності та значення місцевого економічного розвитку як системи взаємопов'язаних та взаємоузгоджених механізмів і заходів [1].

За даними численних досліджень, проведених американськими вченими

Institute of Social Sciences в США, контекст місцевого економічного розвитку в умовах сучасних процесів глобалізації докорінно змінився. Для системи регіонального розвитку ключовим завданням на місцевому рівні є підвищення добробуту населення на конкретній території та провадження відповідних важелів такого розвитку. Зауважимо, що хоча поняття розвитку є доволі абстрактним, вимірюється воно конкретними соціальними та економічними показниками: рівнем доходів і зайнятості, освіти, станом здоров'я населення, рівнем міграції, що є кількісно обрахованими та можуть свідчити про реальні практичні результати [2].

Ряд дослідників визначають мету державної регіональної політики як потребу вирішення соціальних і економічних проблем регіону [3, с. 34]. На нашу думку, її метою має стати забезпечення сталого регіонального розвитку країни в усіх напрямках та регіонах шляхом створення правових, фінансових, організаційних і матеріальних умов з урахуванням особливостей кожного регіону.

До прикладу, В. Куйбіда та В. Вакуленко визначають такі основні напрями державної регіональної політики: соціальний (соціальний захист, житлова, демографічна, урбаністична, рекреаційна політика, політика зайнятості); економічний (промисловий, аграрний); екологічний; гуманітарний (культурний, національно-етнічний, освітній, міжконфесійний); інформаційний; науково-технічний; зовнішньоекономічний; управлінський. Отже, основними напрямками національної регіональної політики мають стати такі, як економічний, соціальний, гуманітарний, демографічний, екологічний, науково-технічний, інформаційний, зовнішньоекономічний та суспільно-політичний [4, с. 167].

На нашу думку, пріоритетним чинником, що визначає конкурентоспроможність регіону та місцевого розвитку є показник інституційної спроможності країни. Цей показник характеризує кількість та якість публічних та приватних інституцій, що функціонують на території країни. При цьому важливо зазначити, що інституціями вважаються ті організації, які мають певну місію, команду, напрацьовані процеси, стали фінансову модель та певну історію функціонування [5].

У зв'язку з цим, важливим ресурсом для забезпечення регіонального розвитку території є наявні інституції. Інституції – це організації, в яких є добрий колектив – професійна команда, організовані процеси всередині і які є ефективними, оскільки вони продукують якісні продукти або послуги. В системі регіонального розвитку активну роль відіграють інституції: агентства регіонального розвитку (АРР) та агентства місцевого розвитку (АМР). Такі інституції об'єднують інтереси трьох суспільних секторів – влади, бізнесу та громадянського суспільства. Зокрема, влада – національна, регіональна та місцева – є координатором процесів регіонального розвитку. Вона може бути представлена органами місцевого самоврядування, органами центральної влади, комунальними установами тощо. Але разом з тим, важливо розуміти, що регіональний розвиток неможливий без залучення бізнесу, який є ключовим учасником, і це переважно, великий бізнес, а також державні та комунальні підприємства, і, частково, малий та середній бізнес. Окрім того, регіональний

розвиток неможливий без активного залучення громади через інституції громадянського суспільства. Саме вони актуалізують важливі суспільні питання розвитку регіону, що мають закладатися у пріоритети регіонального розвитку [6].

Зокрема вказані інституції поєднують в собі державні, регіональні та місцеві ініціативи з інтересами приватного сектору в межах окремої території. Тристороннє партнерство влади, бізнесу і громади на певній території має значний інноваційний потенціал, оскільки націлені на спільну активізацію підприємництва, створення робочих місць, залучення інвестицій та зростання продуктивності місцевого економічного розвитку. Цікавим є досвід зарубіжних країн створення та розвитку АРР та АМР. Регіональні агентства полем своєї діяльності охоплюють власне територію регіону, місцеві – менші території [6].

Досвід діяльності закордонних АРР, до прикладу в США та Франції, вказує на чітко окреслені напрями діяльності. Запорукою їх ефективного функціонування є концентрація саме на стратегічних пріоритетах. Вітчизняний досвід діяльності таких інституцій доводить наявність певних проблем, зокрема, доволі часто вони не сприймаються органами державної влади і місцевого самоврядування як повноправні партнери у сфері регіонального розвитку; відсутність власних фінансових ресурсів суттєво ускладнює виконання ними функції громадського контролю над реалізацією регіональної соціально-економічної політики; їх діяльність, як правило, носить фрагментарний і непрозорий характер, а рівень їхньої співпраці з державою та бізнесом є недостатнім для здійснення вагомого впливу на місцевий, регіональний розвиток.

Як висновок зауважимо, що створення інституцій регіонального та місцевого економічного розвитку є визначально важливим в напрямі реалізації стратегічних програм розвитку територій, на які вони поширюють свою діяльність. Їхнім основним завданням є консолідація зусиль влади, бізнесу та громади задля розв'язання спільних проблем та створення нових можливостей для сталого економічного розвитку і забезпечення добробуту населення регіону.

Список використаних джерел:

1. Злобіна О.В. Закордонний досвід реалізації політики забезпечення місцевого економічного розвитку. *Причорноморські економічні студії*. Випуск 9–1. 2016. С.41-46. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/9-1-2016/10.pdf> (дата звернення: 06.12.2020).
2. Helmsing (Bert) A.H.J. Local Economic Development. New generations of actors, policies and instruments A summary report prepared for the UNCDF symposium on Decentralization. The Hague. *Local Governance in Africa Institute of Social Studies*, p. 59-78. URL: <http://www.meso-nrw.de/helmsing.pdf> (дата звернення: 06.12.2020).
3. Регіональна політика в країнах Європи: Уроки для України / С. Максименко, Є. Кіш, М. Лендъел, І. Студенніков ; за ред. С. Максименка. Київ: Логос, 2000. 171 с.
4. Основи регіонального управління в Україні / В.М. Вакуленко, М.К. Орлатий, В.С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. Київ: НАДУ, 2012. 576 с.

5. Ворона П. В. Механізми впливу органів місцевого самоврядування на соціально-економічний розвиток регіону (на досвіді Полтавської області). *Теорія та практика державного управління*. 2010. Вип. 2. С. 167-173 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2010_2_27 (дата звернення: 06.12.2020).

6. Балацкий Е.В. Агентства регионального развития и их особенности: международный опыт. URL: <http://kapital-rus.ru/articles/article/204710> (дата звернення: 05.12.2020).

Жанна Василівна Поплавська,
*доктор економічних наук, професор,
завідувачка кафедри теоретичної та прикладної економіки
Національного університету «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

Наталія Олегівна Францева,
*магістранта кафедри теоретичної та прикладної економіки
національного університету «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

ГРОМАДА ЯК ПАРТНЕР ПРОЄКТІВ, РЕАЛІЗОВАНИХ У ФОРМАТІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Реформа місцевого самоврядування та місцевої державної влади в Україні спрямована, на покращення громадянам їхнього життєвого середовища, надання якісних та доступних публічних послуг, узгодження інтересів держави та територіальних громад. Вона передбачає передачу повноважень та фінансових ресурсів від органів державної влади органам місцевого самоврядування, а також утворення виконавчих органів місцевого самоврядування – громади. Ця реформа передбачена Стратегією сталого розвитку «Україна-2020».

Відповідно до Закону України Про місцеве самоврядування в Україні, прийнятого 21 травня 1997 року, із подальшими змінами, територіальна громада – це жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр [1, с.170, ст.1]. У Законі Польщі від 8 березня 1990 року Про самоврядні громади громада визначається як самоврядна спільнота разом з відповідною територією [4, с.1].

Громада, як в Україні, так і в Польщі, має правовий статус. Це означає, що вона є суб'єктом прав і обов'язків і може вдаватися до дій цивільно-правового характеру. Громади мають майнову незалежність (комунальне майно), фінансову самостійність і функціонують на власний розсуд і з власною відповідальністю. За українським законодавством громада має право комунальної власності, тобто право територіальної громади володіти, доцільно, економно, ефективно користуватися і розпоряджатися на свій розсуд і в своїх інтересах майном, що